

Hamsun-nytt

Knut Hamsuns verk og virkning i inn- og utland
Nr. 3, oktober 2005, 17. årgang

Grimstad har fått en bauta
til minne om Knut Hamsun

Hamsun-Selskapets informasjonsblad
utgitt av Kompetansesenteret ved Knut Hamsun videregående skole, Hamarøy

REDAKSJONEN HAR ORDET

Hamsun synes å motivere mennesker uansett nasjonalitet til å engasjere seg. De skriver leserinnlegg, de lager film om Hamsun eller oversetter hans bøker, de deltar i hissig debatter om hans politiske synsvinkler, de holder litterære foredrag for å fatte hva som skjer med dem når de leser Hamsun. De reiser minnestein, arrangerer Hamsun-dager og selvfølgelig er det også de som tenker på Hamsun-navnet som merkevare og definerer kultur som vekstnæring.

Det er sant at Hamsun fortsetter å leve i så mange hoder at det nesten ikke er til å tro at han faktisk døde for mer enn 54 år siden. Noen liker Hamsuns bøker, noen tar de som utgangspunkt for egne ideer, noen synes at Hamsun var nazist og at det er det vi må snakke om, basta. "Likegyldighet er jo det verste," sier filmregissør Knut Erik Jensen og gleder seg til å lage en ny TV-dokumentar om Hamsun. Selv ble Jensen evakuert fra Finnmark under krigen. "Jeg har et ambivalent forhold til Hamsun," sier han og gir således rom til de motstridende følelser som Hamsun kan utløse.

Jeg tror det er det beste som vi alle kan ønske oss: Et ambivalent forhold til Knut Hamsun. Et forhold som er romslig nok til å tillate alle de lyse og de mørke sidene som han har presentert oss i løpet av sitt lange liv.

Elke Kriehn
Redaksjon Hamsun-Nytt
Kompetansesenter Knut Hamsun vgs
Hamarøy

ET ORD FRA STYRET:

518 medlemmer har betalt kontingent for 2005, det vil si at ca. halvparten ikke har betalt enda. Medlemmer som ikke betaler vil bli strøket fra medlemsregisteret.

TITTEL: HAMSUNBAUTA

Den norske kulturminnedagen 2005 ble markert i september ved en rekke arrangementer som fant sted på Tjore, vest for Grimstad, ca en kilometer fra Nørholm. Et av dagens høydepunkter var avdukingen av en 3 ½ m høy bautastein (se bildet på forsiden), med en messingplate med tekst felt inn i steinen. Teksten lyder: "Vi er allesammen paa Reise til et Land som vi kommer tidnok til. Det haster ikke med os, vi tar Tilfældighetene med paa Veien". Etter dette sitatet fra *Paa gjengrodde Stier* står følgende på messingplaten: "Til minne om Knut Hamsuns spaserurer mellom Nørholm og Ågre bro de siste årene han levte. Reist til Kulturminnedagen 11. september 2005". -

"Det bør være en oppfordring til oss alle at vi stanser, og tar oss litt mer tid på vår livsvandring, sa Åse Gunhild Woie Duesund som avduket bautaen. Selv husker hun Hamsun som "gikk med hendene samlet bak ryggen med rolige skritt forbi Revhaugen hvor vi ungene satt." Hun kan bekrefte at det var sant at barna kastet snøballer etter Hamsun, slik han beskriver det i *På gjengrodde Stier*. (Grimstad Adresse-tidende, 13.08.05) - Det er et sammen-skuddslag av Landvik Historielag, Selskapet for Grimstad bys vel og Hamsun-Selskapet avd. Grimstad som har bekostet steinen. (Tekst: O. Vegaard)

INTERNASJONALT

En vandrer spiller med sordin på italiensk: Det italienske forlaget Iperborea presenterer en ny italiensk utgave av Hamsuns roman *En vandrer spiller med sordin* under Hamarøys Hamsun-dager i Milano i november 2005. Romanen kom ut på norsk i 1909 og lanseres under litteraturseminaret som Universitetet i Tromsø arrangerer.

Den Gaadefulde på fransk: Hamsuns ungdomsroman *Den Gaadefulde* foreligger nå på fransk. Hamsun skrev boken som 17-18åring da han gikk i skomakerlære i Bodø. Boken er oversatt av Pierre Grouix som var tilstede under Hamsun-dagene på Hamarøy i fjor. Forordet i den franske utgaven er skrevet av professor Régis Boyer ved universitetet Sorbonne i Paris. *Nordlys* annonserer boken under tittelen "Kuriøsitet på fransk" (31.08.05).

Rue Vaugirard nr. 8 i Paris, ikke langt fra Sorbonne: Her skrev Hamsun "Pan".

Tysk seminar om Ibsen og Hamsun: Dr. phil. Ulrich Kriehn, litteraturviter, Hamsun-kjenner og medlem av det

norske Hamsun-Selskapet (f.ø. ikke i familie med Hamsun-Nytt-redaktør Elke Kriehn) arrangerer et litterært seminar om Ibsen og Hamsun i mai 2006 i Waldenburg, Baden-Württemberg. Påmelding senest 15.03.2006. Informasjon: Dr. Ulrich Kriehn, Sonnenhalde 3, 74632 Neuenstein, Tyskland. E-post: Ulrich.Kriehn@t-online.de

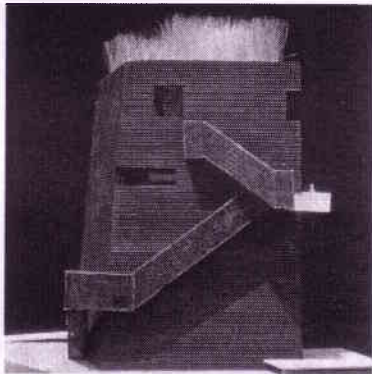
Hamsun-filmpremiere i Kaukasus: Olga Zguenti, leder av Hamsun-Selskapet i Tbilisi/Georgia, melder at hennes film *I Æventyrland* hadde premiere den 19. oktober 2005 i Tbilisis største kino. Kinoen er oppkalt etter Georgias geniale forfatter av 12. århundret, Rustaveli, og i så måte etter Zguentis mening et spesielt adekvat sted for å vise den 90 minutter lange filmen for første gang. Filmen inneholder opptak fra Kaukasus og fra Hamarøy, hvor Zguenti var på besøk sommeren 2004. "Jeg mottok mange telefoner i dagene etter premieren fordi folk ville takke meg for filmen," skriver en lykkelig og lettet Olga Zguenti.

HAMSUNSENTER PÅ HAMARØY

Klart for bygging: I oktober 2005 vedtok Nordland fylkesting enstemmig at det lenge omdiskuterte Hamsunsenteret nå skal realiseres. Arbeidet med å utvikle et internasjonalt Hamsunsenter på Hamarøy startet i 1994. Senteret har en total kostnadsramme på 78,8 millioner og er tegnet av arkitekt Steven Holl fra New York (www.stevenholl.com). Det er håp om at den nye regjeringen øremerker statens andel på 30

millioner for senterets finansiering i statsbudsjettet. Senterets prosjektleder Alf-Einar Øien og fylkesråd for kultur og miljø, Heidi Kristin Sæthre, mener at det ikke blir vanskelig å få sponsorer for å dekke de gjenstående 19 millioner kroner. ”Vi har hatt følerne ute i sponsormarkedet, og interessen er stor,” sier Sæthre. Hvis alt faller på plass, kan grunnsteinen til Hamsunsenteret legges under Hamsun-dagene på Hamarøy sommeren 2006. (*Aftenposten Aften* 12.10.05; *Avisa Nordland, Nordlys, Fædrelands-vennen*, 13.10.05)

Storfornøyd: Styreleder i Hamsun-Selskapet og førsteamanuensis ved Universitetet i Tromsø Even Arntzen, er ifølge lokalavisen *NordSalten* (23.09.05) ”storfornøyd” med at det nå endelig ser ut til at Hamsunsenteret realiseres. ”Hamsunsenteret vil gi

Modell av Hamsunsenteret etter Steven Holls tegning.

Hamsun-Selskapet en ny, flott arena for sine aktiviteter, og for avviklingen av kommende litteraturseminarer vil det selvfølgelig få stor betydning. Etableringen av Hamsunsenteret er positiv for landsdelen, ja for hele landet,” mener Arntzen. Han har vært

involvert i planleggingen når det gjelder innholdsdelen av Hamsunsenteret, sammen med kollegene Nils Magne Knutsen og Henning H. Wærp. Han mener at det er og blir en svært utfordrende oppgave. ”I denne sammenhengen håper vi å kunne bli noe fristilt i forhold til jobbene våre ved universitetet for å kunne bidra sterkere i innholdsplanleggingen i slutfasen. Å fortsette med dette på dugnadsbasis vil neppe være godt nok. Men dette er jo til syvende og sist et økonomisk spørsmål, sier Arntzen, som ikke tror det er realistisk å håpe på at Universitetet i Tromsø vil opprette forskerstillinger ved Hamsunsenteret i Hamarøy – i hvert fall ikke i første omgang.

World Hamsun Center: Lærer, politiker og kulturpersonlighet Tore Hestbråten fra Hamarøy er helt enig i at Hamsunsenteret bør få nytt navn. Bygget bør bli hele verdens Hamsunsenter, mener Hestbråten, og derfor få navnet *World Hamsun Center*. ”Så stort synes jeg vi skal tenke når vi først er i gang,” sier han. (*Avisa Nordland* 06.10.05)

HAMSUN-STEDER

BARNDOMSHJEMMET I HAMSUND

Prosjektleder Arne André Solvang fra Salten Museum mener restaureringsarbeidene på Hamsuns barndomshjem kan være ferdig i 2008. Fjøset har fått ny grunnmur og nytt torvtak. ”Ettersom bygningene er fredet, stilles det store krav til den håndverksmessige gjennomføringen for å gjenvinne det visuelle inntrykket bygning-

ene en gang ga," sier Solvang. "Så langt har vi vært mest opptatt av å få fjøset tett. Vi håper å bli ferdig med de utvendige arbeidene på bygningen i løpet av høsten."

Det gjenstår en del arbeider før fjøset som planlagt kan brukes til formidling og utstillinger. Også på eldhuset og hovedhuset må det gjøres en del arbeid. Barndomshjemmet har ikke opplevd de store besøkstallene de siste årene. Det kan endre seg når restaureringsarbeidene er fullførte, mener Solvang. "Når det står ferdig kan vi tilby et både variert og spennende produkt. Aktivitetene i Hamsund vil bli tilpasset det som skal skje i Hamsunsenteret. Det er behov for et nært samarbeid for å oppnå best mulig resultat begge steder." (*Avisa Nordland*, 10.10.05)

DIKTERSTUEN V/ SKOGHEIM

Hamarøy kommune har sikret seg opsjon på kjøp av "kiosken", Ham-

Dikterstua ved siden av Skogheim, hvor Hamsun bodde fra 1911 -1917.

suns dikterstue ved Skogheim, dersom det blir aktuelt å avhende eien-

dommen. Hamsun bygget dikterstuen på Oppeid i 1916 for å sikre seg arbeidsro "når ungeståket i heimhuset på Skogheim ble for heftig" (*Lokalavisa Nordsalten*, 21.10.05). Huset er i dag i privat eie.

GAMME PÅ HANSBAKK

Hamsungamme: Gammens innervegg består av rundstokker lagt på reisverket. På yttersiden stables det torv på hverandre for iso-lering. Musen "Madame" var tilstede da bildet ble tatt.

På Hansbakk i Hamarøy bygger elever fra Hamarøy sentralskole en gamle nettopp der hvor Hamsun bodde sommeren 1900 og skrev *Munken Vendt*. Hamsun hadde kommet hjem for første gang etter mer enn 20 år. Først hadde han prøvd å bo hos foreldrene i Hamsund, men det ble for trangt. Hamsun flyttet til gården Hansbakk for å få bedre plass og mer arbeidsro. - Tomten er lokalisert ved hjelp av lokalkjente. "Gjennom funn